

PROJEKT BUDOWLANY

Remontu konserwatorskiego
kaplicy z przełomu XVI/XVII wieku p.w. św. Anny w Pińczowie
w zakresie:
elewacji zewnętrznych, ścian i sklepień części wewnętrznej, izolacji
przeciwwilgociowej ścian fundamentowych wraz z odwodnieniem, naprawą
pokrycia dachowego oraz prac konserwatorsko-restauratorskich zabytkowego
detalu architektoniczno-rzeźbiarskiego

Inwestor: Parafia Rzymskokatolicka
p.w. św. Jana Ewangelisty i Apostoła w Pińczowie
28-400 Pińczów, ul. Piłsudskiego 4

Autorzy opracowania:

mgr inż. mgr inż. Witold Korus, nr uprawnień 164/KI/89 i 237/kl/94

mgr sztuki Paweł Sobczyński konserwator dzieł sztuki
WKiRDS ASP w Warszawie nr dyplom 7436

mgr inż. Paweł Sobczyński

Pińczów, luty 2019

8.4 Wnioski i założenia konserwatorskie wraz z proponowanym postępowaniem dotyczące kamiennego portalu i pozostałego detalu rzeźbiarskiego

Kamienny portal dawnego wejścia głównego oraz pozostałe elementy zabytkowej kamieniarki są niezwykle cennym przykładem sztuki manierystycznej, nie mającej odpowiednika w rozwiązaniach rzeźbiarskich ówczesnej Europy. Zabytkowa kamieniarka o ponad czterechsetletniej historii przez lata poddawana była uszkodzeniom związanym z eksploatacją obiektu i niewłaściwym zabiegom o charakterze renowacyjnym.

Kamienny portal oraz pozostałe detale rzeźbiarskie kaplicy takie jak kropielnica, profilowane gzymsy oraz wicie roślinne w strefie podkropuowej w pierwszej kolejności wymagają odczyszczenia z wtórnych nawarstwień. Zaliczamy do nich wszelkie warstwy malarskie oraz uzupełnienia cementowo-wapienne. Wtórne polichromie wykonane farbami wapiennymi należy poddać działaniu przegrzanej pary która spowoduje częściową dezintegrację spoiwa. Następnie osłabione nawarstwienia można usunąć mechanicznie ostrzem skalpela oraz szczotkami o miękkim włosiu. W celu usunięcia farb olejnych zaleca się zastosowanie mieszanin rozpuszczalników organicznych.

Likwidacji wymagają również wtórne uzupełnienia ubytków wykonane zaprawami cementowymi lub wapienno-cementowymi. Podczas ich mechanicznego usuwania ostrym dłutem należy mieć na uwadze, aby nie uszkodzić materiału oryginalnego.

W przypadku stwierdzenia utraty spoiwości skały wapiennej należy dokonać strukturalnego jej wzmocnienia hydrofilnym preparatem krzemooorganicznym. Preparat наносimy miękkimi pędzlami o długim włosiu do momentu całkowitej impregnacji przy odpowiednich warunkach temperaturowych wynoszących od +10 0C do +20 0C. Efekt wzmocnienia nastąpi po reakcji hydrolizy i polikondensacji z udziałem wilgoci z powietrza po minimum siedmiu dobach. Po tym czasie zabieg należy powtórzyć aż do uzyskania odpowiedniej spoiwości struktury wapienia pińczowskiego.

W kolejnym etapie prac usunięcia wymagają ciemne nawarstwienia powstałe w procesach wietrzeniowych skały wapiennej. Tak jak w przypadku elewacji do ich usunięcia

proponuje się zastosowanie 10% roztworu kwaśnego węgla amonu NH_4HCO_3 , który rozpuszczony w wodzie destylowanej hydrolizuje jako sól słabego kwasu i słabej zasady. Powyższy związek nakłada się w postaci kompresów ligninowych i kontroluje czas działania. Zdeintegrowane nawarstwienia następnie usuwa się mechanicznie szczotkami o syntetycznym włosiu lub ostrzami skalpela. Koniecznym zabiegiem po zastosowaniu powyższej substancji jest wykonanie zabiegów odsalających migracji soli do rozszerzonego środowiska. Działanie to polega na nałożeniu kompresów ligninowych z wody destylowanej która rozpuszcza pozostałości węgla amonu i podczas wysychania ekstrahuje je na zewnątrz.

Następnym działaniem będzie wykonanie kamiennych rekonstrukcji brakujących fragmentów materii rzeźbiarskiej takich jak główki putt oraz części narożne. Powyższe działania wymagają doboru odpowiedniego surowca skalnego, który powinien być jak najbardziej zbliżony pod względem struktury oraz barwy do materii oryginalnej. Opracowane rzeźbiarsko rekonstrukcje należy wkleić z zastosowaniem żywicy poliestrowej. W celu ich wzmocnienia zaleca się ich osadzenie na prętach ze stali kwasoodpornej.

Kolejnym działaniem będzie uzupełnienie ubytków z zastosowaniem odpowiednio skomponowanej zaprawy składającej się z:

-
- 1 cz. trasu
 - 2 cz. wysokojakościowego wapna dołowanego
 - 2 cz. sproszkowanego wapienia pińczowskiego frakcja 0,5 mm
 - 2 cz. sproszkowanego wapienia pińczowskiego frakcja 1,0 mm
 - 2 cz. białej mączki marmurowej frakcja 0,5 mm
- pigmenty ziemne w celu uzyskania stosownej barwy tożsamej z uzupełnianą powierzchnią
-

Ewentualne odznaczające się kity, miejsca trwale przebarwione należy poddać zabiegom unifikacji kolorystycznej z zastosowaniem specjalistycznych farb na bazie żelazo-krzemianowej.

W celu uzyskania jak najdłuższej trwałości wykonanych działań, elementy zabytkowej kamieniarki koniecznie trzeba zabezpieczyć środkiem hydrofobizującym z zastosowaniem wysokojakościowego impregnatu krzemoorganicznego na bazie siloksanów przeznaczonego do obiektów zabytkowych. Preparat należy nanosić dwukrotnie pędzlami o miękkim włosiu zaczynając od części górnej metodą „mokre w mokre”